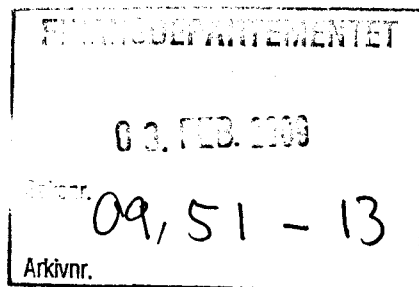

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 06.02.2009

Vår ref.:2009/00025 FJA/SD
Deres ref.: 09/51 FM TME

Høring – NOU 2009:2 Kapital- og organisasjonsforhold i sparebanksektoren mv.

Det vises til Finansdepartementets brev 09.01.09, hvor Banklovkommisjonens utredning nr. 22 ble sendt på høring med frist til 06.02.09.

Banklovkommisjonen fremmer i utredningen en rekke forslag til ny lovgivning som først og fremst vil gjelde for sparebanker og andre finansforetak som ikke er organisert i aksjeselskaps form, dvs. gjensidige forsikringsselskaper og samvirkeforetak av låntakere (kredittforeninger).

Lovforslagene skal sikre at alle slik "ikke-AS-foretak" får hensiktsmessige regler som:

- søker å sikre foretakene tilgang til et egenkapitalinstrument (egenkapitalbevis) som så langt som mulig kan sidestilles markedsmessig med aksjer,
- gir hensiktsmessige rammevilkår for struktur- og foretaksendringer gjennom sammenslåinger, deling, virksomhetsoverdragelse, avvikling og omdanning, og dessuten
- et helhetlig lovverk om finans- og sparebankstiftelser som opprettes i forbindelse med slike struktur- og foretaksendringer.

Generelle merknader

FNH vil understreke at selv om lovforslagene primært gjelder for foretak som ikke er organisert i aksjeselskaps form, er de *viktige for hele den norske finanssektoren*. Selveiende og medlemside foretak utgjør en betydelig del av markedsaktørene som tilbyr bank- og forsikringstjenester i Norge. Utformingen av ny lovgivning på dette området må derfor ses i et bredt, næringspolitisk perspektiv, der man også ser hen til konkurransepolitiske målsettinger.

Hovedmålet bør være å legge til rette for en velfungerende og solid finansiell sektor med høy grad av konkurranse mellom de enkelte finansielle foretak. Dette er viktig for å sikre et godt tilbud av finansielle tjenester i alle deler av markedet, og det er også nødvendig for å gi den del av næringslivet som er forankret i Norge likeverdige konkurransevilkår med foretak fra andre land. Som påpekt av Konkurranseflateutvalget (NOU 2000:9 side 101) betyr den økende internasjonale konkurranse og

FINANSNÆRINGENS HOVEDORGANISASJON

Postadresse/Postal address: P.b. 2473 Solli, 0202 Oslo, Norway. Kontoradresse/ Visiting address: Hansteens gate 2, Oslo
Telefon/Telephone: (+47) 23 28 42 00, E-mail: fnh@fnh.no, web: www.fnh.no. Organisasjonsnr.: Finansnæringens
Hovedorganisasjon: NO 981 423 682, Finansnæringens Servicekontor: NO 969 000 938

markedsintegrasjon og de konkurransepolitiske forpliktelser som følger av EØS-avtalen, at det blir stadig viktigere for Norge å føre en politikk for finansnæringen som er i samsvar med internasjonale forhold.

FNH mener at forslagene fra Banklovkomisjonen kan bety flere skritt i riktig retning i et slikt perspektiv. Ikke minst tror vi det er viktig at lovforslagene bygger på løsninger og erfaringer fra aksjelovgivningen. Det betyr at man oppnår større grad av fellesløsninger for de ulike typer av finansforetak, og derved styrker grunnlaget for en fullt integrert institusjonslovgivning for finansforetakene.

Det er viktig at en ny lovgivning på dette området ikke avskjærer hvilke muligheter som skal stå åpne for hensiktsmessige strukturiltak tilpasset forholdene i en skiftende tid. FNH registrerer det derfor som positivt at lovforslagene også omhandler strukturendringer mellom selskaper som i utgangspunktet har forskjellig legal struktur, jfr. bl.a. utkastets § 2c-1 første ledd. Dette er viktig for å styrke norske foretaks konkurransekraft. Vi viser til de positive erfaringer som man gjennom årene har hatt med slike sammenslåinger. Slike strukturendringer vil ikke være til hinder for at stiftelser som opprettes ved omdanning til aksjeselskap beholder en lokal forankring.

Adgangen til omdanning

Under Stortingets behandling av Rammevilkårsutvalgets rapport (Innst. O. nr. 41, 2006-2007) ble det påpekt at man i dag har tre sparebankmodeller - tradisjonell sparebank, grunnfondsbevissparebank og sparebank som er omdannet til aksjeselskap - og at disse tre bør søkes *likebehandlet* i lovgivningen.

FNH er enig i dette. Dette bør etter vårt syn tilsi at man ikke legger nye begrensninger på adgangen til omdanning til aksjeselskap. Vi viser i den sammenheng til særmerknadene fra fem av Banklovkomisjonens medlemmer, som reserverer seg mot bestemmelsen i lovutkastets § 2c-13 tredje ledd, om myndighetenes adgang til å overprøve (på et skjønnsmessig grunnlag) beslutningene i foretakets organer om omdanning. Disse medlemmene uttaler:

”En tilsvarende regel finnes ikke i dagens lov og synes unødvendig. Norsk rett bygger på prinsippet om sammenslutningsfrihet. I dette ligger at det også bør være frihet for et foretak til å endre organisasjonsform når vedtak om dette treffes i lovlige former i foretakets egne besluttede organer. Dette bør også ligge til grunn for lovgivningen om finansinstitusjonene. Myndighetenes overprøving av lovlige vedtak om omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap bør primært bygge på soliditetshensyn mv. som finanslovgivningen generelt skal ivareta.” (utredningen side 154)

FNH støtter dette. Som påpekt av den samlede banklovkomisjonen på side 110 – 111, er det mange forhold som kan føre til at en sparebank kan velge å omdanne seg til aksjeselskap. Primærmotivasjonen kan være mulighetene for innhenting av ny egenkapital i aksjemarkedet eller mulighetene for strukturmessige tilpasninger. Det siste kan for eksempel være foranlediget av et strukturelt samarbeid med en annen bank som forutsetter at denne blir deleier i den omdannende sparebanken, eller at de to bankene fusjonerer eller i felleskap engasjerer seg i bestemte virksomhetsområder. Ansvaret for å vurdere bankens behov for strukturtilpasninger bør ligge hos dens besluttede organer.

Gjennomføringen av omdanningen

Etter gjeldende finansieringsvirksomhetslov § 2-19 foreligger det valgfrihet med hensyn til modell for omdanningen til aksjeselskap. Foretakets organer kan velge mellom ”stiftelsesmodellen”, hvor en stiftelse skal være eier av aksjene, eller ”kundemodellen”, hvor aksjene fordeles mellom institusjonens kunder. Bare for sparebanker er stiftelsesmodellen eneste alternativ.

For gjensidige forsikringsselskaper som har vedtektsbestemt plikt for medlemmer (kundene) til å betale inn egenkapitaltilskudd, vil tildeling av aksjer til medlemmene ved en eventuell omdanning (kundemodellen) være den naturlige løsningen. Det er derfor registrert med en viss bekymring under vår gjennomgåelse av lovsaken nå at Banklovkommisjonens forslag vil gjøre endring i dagens valgfrihet i forbindelse med omdanning av gjensidig forsikringsselskap eller kredittforening. I lovforslagets § 2c-14 blir stiftelsesmodellen foreslått som hovedregel, mens kundemodellen bare skal kunne velges ”i særlige tilfeller” etter samtykke av Kongen.

Forslaget innebærer derved en omlegging og innstramming i forhold til gjeldende rett. FNH kan ikke se at det er påvist noe behov for dette. Vi viser i den sammenheng til de vurderinger som lå til grunn for innføringen av bestemmelsen i finansieringsvirksomhetsloven § 2-19, jf. Ot.prp. nr. 42. (1989-1990) pkt. 8.2. Her ble det blant annet uttalt:

”I Strukturmeldingen tok departementet utgangspunkt i at det i lovgivningen ikke bør stilles opp hindre mot en omdannelse av gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Det bør være opp til institusjonene selv å velge omdannelse til aksjeselskap.”

Det er FNHs klare tilråding at den valgfrihet mellom omdanningsmodeller som finansieringsvirksomhetsloven § 2-19 etablerer for gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger, videreføres i forbindelse med lovreformen nå.

Fondsobligasjonskapital

I Banklovkommisjonens lovforslag inngår to bestemmelser om fondsobligasjonskapital (§ 2b-4) og ansvarlig lånekapital (§ 2b-5) som skal gjelde for alle kategorier av finansforetak, og ikke bare for sparebanker og andre ”ikke-AS-foretak”. Formålet er ikke å gjennomføre materiellrettslige endringer, men å lovfeste enkelte krav til slike instrumenter som allerede er nedfelt i forskrift om beregning av ansvarlig kapital. Banklovkommisjonens begrunnelse for å fremme dette forslaget, i en lovsak som ellers presenteres som en hastesak, er at de to bestemmelsene representerer størrelser som bør være på plass når man skal fastsette prioritetsforholdet mellom de viktigste kapitalformer for ”ikke-AS-foretakene”.

Behandlingen av lovsaken i FNHs faglige organer viser at det gjør seg gjeldende en del bekymring over at det påbegynnes en slik lovregulering nå. Fra flere fagmiljøer påpekes det at spesielt fondsobligasjonskapital representerer et kapitalinstrument som er særdeles viktig for finansforetakenes kapitaloppbygging. Det er særdeles viktig å unngå at det skapes uklarhet og problemer for norske foretak som skal fremforhandle slike avtaler i utlandet og dernest få avtalene godkjent av norske tilsynsmyndigheter.

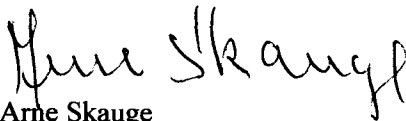
Det fremholdes at disse spørsmålene kunne fortjent en grundigere analyse og bearbeiding som en integrert del av Banklovkommisjonens arbeid med en ny samlelov for finansforetak. Spesielt ser man det slik fordi lovforslagene vil få samme virkning for alle typer av finansforetak. Rent konkret er det to forhold som gjør at man setter spørsmålsteget ved timingen for en lovregulering på dette området:

- I forbindelse med finanskrisen skjer det en fortløpende utvikling av nye kapitalformer for å sikre tilgangen til kreditt i markedet. Både i Norge og andre land har det vært betydelig interesse for ulike varianter av "hybridkapital" – et begrep som bl.a. omfatter fondsobligasjoner. Situasjonen tilsier at man i Norge søker å beholde størst mulig fleksibilitet med sikte på å tilpasse seg behovene og utviklingen internasjonalt.
- I EU pågår det arbeid med endringer i kapitaldekningsregelverket, som etter planen skal slutføres i april 2009. Ett sentralt punkt i det direktivforslag som hittil har vært presentert (COM2008) 602/3), gjelder den kapitaldekningsmessige regulering av hybridkapitalinstrumenter. Det er ønskelig å se resultatet av denne behandling før man går videre med denne del av lovsaken i Norge.

FNH vil på denne bakgrunn be departementet overveie å utsette den videre lovbehandling av utkastets § 2b-4 og § 2b-5 i denne omgang, slik at disse temaer utsettes til Banklovkommisjonens forslag til en samlelov for finansforetak.

Med vennlig hilsen

Finansnæringens Hovedorganisasjon

Arne Skauge
administrerende direktør

Olav Vannebo
direktør